

**Návrhový a evidenční list nemateriálního statku tradiční lidové kultury
k zápisu do Seznamu nemateriálních statků
tradiční lidové kultury České republiky**

A. Předkladatel návrhu
Název instituce: Moravské zemské muzeum-Etnografický ústav Adresa: Zelný trh 6, Brno, 659 37 Název instituce: Regionální muzeum Mikulov Adresa: Zámek 1/4, Mikulov 692 01 Název instituce: Masarykovo muzeum v Hodoníně/Regionální pracoviště Adresa: Zámecké nám. 27/9, Hodonín 695 01 Jméno kontaktní osoby: Mgr. Věra Colledani /Mgr. Josef Šuba/Mgr. Iva Kopaničová Telefon: 739 038 064/727 955 992/606216790 E-mail: vcolledani@mzm.cz/ suba@rmm.cz/i.kopanicova@masaryk.info
B. Identifikace navrhovaného statku
1. Název statku navrhovaného do seznamu. Maximálně 200 znaků. Zavádka na Hanáckém Slovácku
2. Zařazení statku do oblasti tradiční lidové kultury. <i>a) Do jaké oblasti tradiční lidové kultury statek náleží (podrobnější klasifikace viz poznámka pod čarou ¹)? Uveďte všechny oblasti, do kterých navrhovaný statek patří:</i>

---

¹ Viz <http://www.lidovakultura.cz/wp-content/uploads/2017/11/Lidov%C3%A1-kultura-nemateri%C3%A1ln%C3%AD-nehmotn%C3%A1.pdf> nebo také publikace BLAHŮŠEK, Jan. *Identifikace a dokumentace jevů tradiční lidové kultury v České republice*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006.

☐	<i>Slovesný folklor</i>
☐	<i>Hudební folklor</i>
☒	<i>Taneční folklor</i>
☐	<i>Lidová religiozita ve vazbě na církevní rok</i>
☐	<i>Lidová religiozita bez vazby na církevní rok</i>
☐	<i>Lidová religiozita v souvislosti s projevy materiální kultury</i>
☐	<i>Kalendářní obyčeje a obřady</i>
☐	<i>Obyčeje a obřady rodinného cyklu</i>
☐	<i>Obyčeje, obřady, slavnosti sociálních a socioprofesionálních skupin</i>
☐	<i>Tradiční technika rukodělné výroby, tradiční technologický postup</i>
☐	<i>Tradiční lidové vědomosti a zkušenosti týkající se přírody a vesmíru</i>
☐	<i>Jiné: Vložit text</i>

b) Definujte statek z hlediska této kategorizace.

Maximálně 500 slov.

Zavádka je velmi pomalý obřadní párový tanec ve $\frac{3}{4}$ taktu, který se na tradičních hodech tančí většinou za střídavého doprovodu mužského sboru a dechové hudby. Skládá se ze dvou částí – samotného tance a skládky, přičemž skládkou je myšlena platba stárek, která v minulosti sloužila jako jakési „předplatné“ další účasti dívek na tanečních zábavách v průběhu celého roku. Zavádka se ve všech sledovaných obcích liší, přesto ji spojují následující jevy:

1. obřadní kráčivý (chodivý) tanec ve volném tempu a $\frac{3}{4}$ taktu, při kterém se stoupá na špičky
2. zavádění stárek (dívek) do tance řádně zvolenými stárky (chlapci)
3. tančí se za doprovodu dechové hudby a zpěvu mužského sboru
4. stárci i stárky mají obřadní oděv, stárci používají rekvizity (ferula, viržinka, fedro)
5. zavádka je slavnostním vyvrcholením hodů
6. tančí se na vyhrazeném, slavnostně vyzdobeném prostoru pod májí

Dle zpráv pamětníků i dostupné literatury se průběh zavádky od prvních dostupných popisů příliš nezměnil. Zatímco v minulosti tanec doprovázely muziky složené z houslí a cimbálu, v současné době obstarávají doprovod hudby dechové. V září 2022 byla Zavádka na Hanáckém Slovácku pod číslem 12/2022 zapsána na Seznam nemateriálních statků Jihomoravského kraje.

3. Stručný popis současné podoby statku.

Popište statek tak, aby si jej dokázal představit i člověk, který se s ním nikdy neseťkal. Zaměřte se na jeho současnou podobu a funkci, užití technologie, materiály apod.

Maximálně 500 slov.

K popisu statku byly vybrány dva modelové příklady průběhu zavádky. Krumvíř leží v severní části Hanáckého Slovácka (dále jen HS), Moravský Žižkov v jeho jižní části. Zavádka v obou "podoblastech" vykazuje podobné znaky, liší se například symbolickou skládkou (severní HS) nebo zapojením chasy (jižní HS).

Krumvíř:

Zavádka začíná slavnostním nástupem 4 krojovaných párů na taneční parket. Po straně parketu sedí u slavnostně vyzdobeného stolu starosta a radní, na druhé straně stojí mužský sbor (mužáci). Muzikanti sedící na vyvýšeném pódiu tvoří třetí stranu parketem vymezeného prostoru. Stárkovské páry stojí proti sobě přes celý parket, muži mají fedra a klobouky. Zazní první zpívaná sloka (nápěv "Súdili se tí Grumvířští s pánem") a na další sloku, hranou pouze dechovou hudbou, vyjde první stárek. V polovině parketu se ukloní stárce, která mu stejným krokem vyjde vstříc. Při přiblížení si stárka položí levou dlaň do napřážené stárkovy pravé ruky, druhou ruku má v bok, zatímco stárek drží levou rukou k pravému boku připevněné fedro. Spolu pokračují zavádkovým krokem (stárek vykročí pravou nohou vpřed, přisunem levé nohy přechází do výponu spojného, následuje pokles zpět na paty a krok opakuje s výkrokem levé nohy. Pohyby se opakují stále dokola, stárka vkračuje opačnou nohou a opačným směrem než stárek) a přes parket proti směru hodinových ručiček, jejich spojené ruce opisují dle taktu spodní oblouk, až dotancují, bez ohledu na to, zda hraje dechová hudba nebo zpívá mužský sbor, ke stolu starosty. Tam si spolu všichni připijí a stárkovský pár pokračuje v tanci. Mezitím – a to opět na dechovou hudbou hraný nápěv, vychází druhý stárek, třetí stárek, a nakonec i sklepník. Zavádka končí po připitku všech párů se starostou a odtančení jednoho kola kolem máje. Zavádka má ustálený nápěv, texty zpívaných slok se nemění.

Moravský Žižkov:

Dívky se před zahájením zavádky postaví do řady podél tanečního parketu, chlapci utvoří špalír, na jehož konci stojí první a druhý stárek. Jakmile zazní zavádková píseň, vykročí první stárek zavádkovým krokem (viz Krumvíř) skrze špalír na taneční parket, který celý obejde. Během svého tance se několikrát zastavuje a zvolá „Veselo zavádka“, načež chlapci z chasy dlouho a mohutně vískají. Když se stárek přiblíží ke své stárce, ona vystoupí z řady, postaví se čelem k němu, oba se ukloní, stárka udělala otočku a pak tančí zavádku spolu. Na to prochází špalírem druhý stárek, který celý postup zopakuje. Jakmile tančí zavádku první i druhý stárek, vyrazí pro své dívky další chlapci z chasy, tentokrát už ale špalírem prochází ve dvou. Další průběh je podobný, až na to, že chlapci tančí nejkratší cestou rovnou k dívkám a nezastavují se na provolávání zavádky. Do tance se tak postupně zapojují všechny páry. Následně přinesou chlapci z chasy židle a za zvuků slavnostní fanfáry první pár vyzvednou nad hlavy, načež si spolu připijí vínem. Totéž se opakuje i u druhého páru. Zavádka se pak tančí, dokud nedozní zavádková píseň. Ta se v současnosti skládá jak ze starých zavádkových písní, tak z těch nově složených, reagujících na aktuální hodový ročník.

4. Časové zařazení statku.
<i>Stručně popište historický vývoj statku a jeho proměny v čase až do současné podoby.</i>
<p>Maximálně 250 slov.</p> <p>Zavádka bývala okázalým zahájením hodové zábavy, v současné době se považuje za její slavnostní vyvrcholení. Kdy přesně se začala tančit na hodech už asi ne zjistíme. Nejstarší záznam zavádkové písně pochází z roku 1802 (František Bartoš: Národní písně moravské v nově nasbírané, 1889), nejstarší popis tance nám v časopise Česká včela z roku 1843, zanechal Václav Rozvaha při popisu hodů ve Velkých Pavlovicích. V roce 1892 opět František Bartoš popisuje tanec v díle Moravský lid. V roce 1895 zmiňuje zavádku v Kloboukách u Brna i Lucie Bakešová v dopise hudebnímu skladateli Leoši Janáčkovi. Tanec dlouhodobě mapovala a velmi podrobně popsala Zdeňka Jelínková v knize Zavádka a skočná I. v roce 1984. I když byla zavádka zřejmě rozšířena po celém Hanáckém Slovácku, postupně se od jejího tancování upouštělo. Přesný důvod není znám. V mnoha obcích se však opětovně obnovovala spolu s tradičním obřadním lidovým oděvem. V řadě obcí naopak zavádka zůstala zachována v nezměněné podobě tak, jak se tančila v době prvních písemných zmínek. Nyní se tančí v devatenácti obcích Hanáckého Slovácka (Archlebov, Boleradice, Bořetice, Brumovice, Dražůvky, Hustopeče, Klobouky u Brna, Kobylí, Krumvíř, Lovčice, Moravský Žižkov, Morkůvky, Němčičky, Popice, Šakvice, Velké Bílovice, Velké Pavlovice, Vrbice a Želetice) v Dambořicích se dochovala pouze skládka, ve Stavěšicích se zavádkou nazývá tančení Moravské besedy, ve Strážovicích je takto nazýváno zavádění do tance (polka, valčík) a v Těšanech se tančí příležitostně, většinou v provedení folklorního souboru.</p>
5. Periodicita projevu statku.
<i>Některé statky se vyskytují nebo jsou praktikovány celoročně (např. tradiční rukodělná výroba), zatímco jiné se objevují jen v určitém období nebo termínu, případně jednou za několik let (obřady, slavnosti apod.). Uveďte, jak často a v jakém období/termínu se statek praktikuje.</i>
<p>Maximálně 250 slov.</p> <p>Zavádka se tančí pouze jedenkrát v roce při příležitosti místních hodů – v sobotu, v neděli, v pondělí nebo v úterý, a to i přesto, že v některých obcích bývají hody dvoje (Malé, Velké, Hrubé, Císařské, Kateřinské, Václavské, Martinské apod. Některé hody si zachovaly původní název, většina obcí je však nazývá „Krojovanými“ nebo „Tradičními“.) Zavádka se v roce 2022 tančila v těchto termínech (obce jsou uvedeny dle abecedy): Archlebov – sobota, neděle 13. a 14. 8. (zde se mimořádně tančila oba dny), Boleradice – neděle 26.6. (Jánské hody), Bořetice - pondělí 1.8., Brumovice – neděle 3.7., Dražůvky – sobota 30.7., Hustopeče – neděle 7.8., Klobouky u Brna – neděle 7.8. (Svatovavřinecké hody), Kobylí – pondělí 20.6., Krumvíř – neděle 21.8. (Bartolomějské hody), Lovčice – neděle 16.10., Moravský Žižkov – pondělí 22.8., Morkůvky – 22.8. (Vavřinecké hody), Němčičky – pondělí</p>

4.7., Popice – neděle 10.7., Šakvice – neděle 17.7., Velké Bílovice – pondělí 12.9., Velké Pavlovice – pondělí 15.8., Vrbice – úterý 30.8. a Želetice – neděle 24.7.

6. Zeměpisná lokalizace výskytu statku.

Charakterizujte konkrétně území, na kterém se statek vyskytuje (např. obec, okres, kraj, etnografická oblast apod.). Pokud se statek vyskytuje na území více států, uveďte, o které státy se jedná.

Maximálně 250 slov.

Hanácké Slovácko je přechodnou oblastí mezi Hanou, Brněnskem, Podlužím a kyjovskou částí Dolňácka, avšak jako celek tvoří jeden ze subregionů Slovácka. Tato oblast je odborníky velice málo probádaná, často zcela opomíjená. Tomu nasvědčují i informace v článku Richarda Jeřábka Hanácké Slovácko a hanáčtí Slováci uvedené v Národopisné revue. Ve zmíněné studii píše, že zprávy v odborné a vlastivědné literatuře o tento region zájem neprojevují, a pokud, tak jen velice okrajově. O tom všem vypovídá např. nevyjasněný název a pravopisná podoba samotného názvu. Setkáváme se nejenom s označením Hanácké Slovácko, ale někteří odborníci též oblast označují jako Brněnské Kloboucko, Hustopečsko, apod. Asi nejpresněji stanovila hranice Hanáckého Slovácka dle krojových variant Soňa Nezhodová z Městského muzea a galerie v Hustopečích v roce 2009 v rámci sborníku z konference "Rekonstrukce slavnostního kroje a možnosti její aplikace v praxi". Významným počinem k ustálení názvu i hranic subregionu bylo v roce 1976 také založení prvního folklorního festivalu Hanáckého Slovácka Kraj beze stínu v Krumvíři. Společné soužití Hanáků a Slováků úsměvně popisuje Jan Herben již v roce 1893 v knize „Na dědině“. Shrňeme-li tedy veškeré dostupné informace, vzniklo Hanácké Slovácko vzájemným prolnutím dvou opravdu silných regionů z důvodu četných migračních a kolonizačních procesů, které probíhaly na přelomu 16. a 17. stol. Dělí se na severní a jižní, přičemž pomyslná hranice probíhá od Šakvic po Brumovice.

7. Nositelé statku.

Kdo jsou nositelé statku? Pokud existují zvláštní kategorie nositelů, jaké mají úlohy? (Například u tradiční rukodělné výroby, která má více fází, to mohou být různé profese, jež se podílejí na výsledném produktu, a také uživatelé těchto produktů; u tradičních koledních obchůzek se může jednat např. o zhotovitele masek, samotné obchůzkaře, jejich rodiny, které připravují zázemí, obyvatele obce, k nimž obchůzka zavítá apod.).

Maximálně 500 slov.

Nositeli statku můžeme nazývat všechny aktivní účastníky hodů, počínaje stárkovskými páry, krojovanou chasou, na velké části jižního Hanáckého Slovácka také bývalé „staré“ stárkovské páry, rodiče, příbuzné, kamarády, členy folklorních souborů, spolků, dále dechové hudby, které spolupracují při přípravách zavádky a všechny ty, kteří v obci pečují o zachování tradic. Zásadní vliv a nezastupitelnou funkci – a to na rozdíl od minulosti, kdy organizování hodů vždy záleželo na spolcích (SOKOL, OREL), na mládeži (tzv. Omladina) – má v dnešní době obec, radní, zastupitelé, kteří v posledních letech zřizují obecní půjčovny krojů, finančně hody zastřešují, spoluorganizují, zatímco výše uvedení jsou především

dobrovolníky a jejich účast na zavádce nemusí být celoživotní prioritou.
7. a Zástupci společenství nositelů nebo jejich sdružení.
<i>Uveďte kontakty na zástupce nositelů statku nebo na jejich sdružení, spolky, cechy, výbory či jiné nevládní organizace. Můžete zde uvést více kontaktů.</i>
Jméno/Název organizace: VIZ samostatná příloha Jméno kontaktní osoby a její funkce: Vložit text Adresa: Vložit text. Telefon: Vložit text. E-mail: Vložit text. Jiné důležité informace (nepovinné): Vložit text.
C. Opatření pro uchování, ochranu a propagaci statku
1. Objektivní faktory ohrožující existenci a životaschopnost statku, pokud existují.
<i>Co nejkonkrétněji popište faktory, které mohou mít negativní vliv na současnou podobu, životaschopnost a mezigenerační předávání statku.</i>
Maximálně 500 slov. Skupina, která se podílí na přípravě samotné zavádky je poměrně široká. Nejedná se jenom o mladé lidi – přímé aktéry zavádky, ale i početnou skupinu, kteří se na organizaci a doslova celoroční přípravě podílejí. Vzhledem k tomu, že zavádka je součástí tradičních hodů, je nezbytné, aby se hody konaly. Při terénních výzkumech se prokázalo, že některé obce měnily termín zavádky i samotných hodů z ekonomických důvodů. Zavádka, tančená v minulosti často v pracovní den se přesunula na neděli (sobotu), hody se z ustálených podzimních a zimních měsíců posunuly do letních nebo, pokud byly v obci dvoje hody, se zvolil ekonomicky výhodnější termín. Další podmínkou konání zavádky jsou vhodné kroje. Obřadní lidový oděv se s větším či menším úspěchem obnovuje. Otázkou je také dostatek vhodné obuvi, materiálu i jednotlivých součástek, ze kterých oděv vzniká. Nedílnou součástí jsou pak výrobci krojů, schopnost údržby oděvu a přípravy (tzv. „pucování kroje“) a jeho oblékání. Celkově příprava lidového oděvu v jeho nejslavnostnější formě je velmi složitý proces. Dalším faktorem, který má vliv na konání zavádky, je ochota rodin podílet se na zdárném průběhu. „Stárkování“ vždy přináší zapojení celé rodiny i mnoha dalších rodinných příslušníků a přátel. Prvotním problémem se však stále jeví zájem – nezájem mladé generace. Hody a potažmo zavádku nelze uskutečňovat bez mladých a svobodných párů.
2. Realizovaná a existující záchovná opatření.
<i>Jaká záchovná opatření byla dosud realizována na úrovni nositelů, nevládních organizací, místní a krajské samosprávy, státní správy a odborných institucí? (Např. opatření, která napomohla aktivnímu předávání a posílení životaschopnosti statku, či byla zaměřena na jeho identifikaci, dokumentaci, výzkum, podporu, ochranu, zachování, propagaci a vzdělávání, případně revitalizaci)</i>

Maximálně 500 slov.

Vzhledem k narůstajícímu zájmu o lidové zvyky, obyčeje a tradice nebyla záchovná opatření v současné době nijak definována. Tanec byl velmi dobře mapován a často i předváděn v rámci folklorních festivalů (naposledy např. na MFF Strážnice 2022 - Naša dědina, v minulosti především na folklorním festivalu Kraj beze stínu, nejstarším festivalu Hanáckého Slovácka - Dyž sem já šel na hody v roce 1983, Pod Grumvířskou májů 1985, Hody 1987, 1991). V roce 1996 vydal NÚLK DVD se zavádkou z Krumvíře v rámci edice Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska. Mnohé cimbálové muziky nebo mužské pěvecké sbory, které působí na Hanáckém Slovácku, zařadily zavádkové písně do svého repertoáru a vydávají i hudební nosiče (např. CM Zavádka z Čejkovic, 1989). I přes snahy zachovat zavádku jako přirozenou součást tradičních hodů se – především na počátku 21. století – mnohé obce potýkaly s nezájmem mladých lidí. Tento problém byl řešen velmi individuálně. Mnohdy osobním přemlouváním, zřizováním půjčoven krojů i finanční odměnou zainteresovaným. V současné době se i díky zápisu zavádky na Seznam nemateriálních statků Jihomoravského kraje zájem o tento tanec výrazně zvýšil. V rámci terénních výzkumů byly navázány kontakty navrhovatelů se zástupci nositelů. Obcím byla ze strany navrhovatelů nabídnuta i odborná pomoc. Jihomoravský kraj vynakládá také nemalé prostředky na přímou pomoc prostřednictvím svých grantových a dotačních výzev. Jak bylo uvedeno v C.1, je nutné pečovat o tento nemateriální statek komplexněji, v celé šíři faktorů, které jej mohou ovlivňovat. Jedním z velmi dobrých počínů je udělování titulu a s ním spojené pomoci Mistrům tradiční rukodělné výroby Jihomoravského kraje, kterým se odbor kultury a památkové péče Jihomoravského kraje prostřednictvím Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu snaží podpořit drobné výrobce krojů a krojových součástí. V roce 2022 byly redakčním radám obecních tiskovin zaslány informační články. V roce 2023 byl také ve spolupráci s Českým rozhlasem rádio Brno vysílán pořad, kde byly posluchačům dány základní informace o tanci včetně pohledu na jeho nezastupitelné místo při konání tradičních hodů na HS. K popularizaci zavádky přispívají též sociální sítě (Instagram: etnografie_mzm, FB: Moravské zemské muzeum, FB: Regionální muzeum v Mikulově, FB: Jihomoravský kraj, web.lidovakultura apod.). V roce 2022 byl JMK navrhovateli předložen scénář krátkého filmu, který by vznikl ve spolupráci s Regionální televizí JIH, prozatím se však nenašly finanční prostředky. Regionální pracoviště pro TLK JMK doplnilo také panel nově zapsaného statku do putovní výstavy „Víra v tradici“. V mnoha obcích se již konají kurzy vázání tureckých šátků nebo malování mašlí.

3. Návrh záchovných opatření na eliminaci ohrožení, degradace či zániku statku, pokud taková rizika existují.

Záchovná opatření by měla v první řadě reagovat na rizika identifikovaná v bodě C.1, lze však uvést také další opatření, která posílí životaschopnost a předávání statku, vzdělávání a jeho vhodnou propagaci, a to i v případě, že ohrožující faktory neexistují.

U jednotlivých opatření uveďte jejich stručný popis, dobu plánované realizace, kdo za ně bude odpovídat, případně zdroj financování, a to s ohledem na udržitelný rozvoj statku. Uvádějte konkrétní závazky, nikoliv neurčité proklamace či úvahy. Informace o realizaci navržených opatření budou předmětem periodické zprávy o stavu statku.

Maximálně 1000 slov.

V rámci záchovných opatření připravují navrhovatelé statku na rok 2024 v rámci projektu Etnografického ústavu Moravského zemského muzea nazvaného Za humny II. v Paláci šlechtičen ukázkou zavádky, a to jak ze severního Hanáckého Slovácka, tak i z jeho jižní části. Informativní panely pak budou vystaveny také ve foyer krajského úřadu JMK. Celý program bude živě vysílán v Českém rozhlasu radio Brno.

Na rok 2024 připravují také zainteresované instituce putovní výstavu, katalog k výstavě, sérii článků v odborných i popularizačních časopisech (např. Malovaný kraj) a odbornou publikaci. V rámci těchto aktivit nabídnou obcím a zainteresovaným chasám i sérii přednášek, které zájemce seznámí s historií a současností zavádky a regionu Hanácké Slovácko. Putovní výstava bude také nabídnuta jednotlivým obcím.

V jednání je i natočení doprovodného filmu (viz C.2.)

Veškeré aktivity budou financovány prostřednictvím rozpočtů institucí navrhovatelů a JMK. Dalším záchovným opatřením je spolupráce s Regionálním pracovištěm JMK na vyhledávání vhodných řemeslníků, kteří by mohli být oceněni titulem Mistr tradiční rukodělné výroby JMK a tím zachovat kontinuitu výroby krojových součástek.

Jako nejdůležitější aktivitou při záchovných opatření se stále jeví osobní kontakty s nositeli, tedy obecními úřady v jednotlivých obcích. Nabízená opatření budou reagovat na jejich potřeby. Již jim nabízena metodická pomoc, která zahrnuje i možnost spolupráce na podávání grantových výzev a dotací.

Důležitá je také komunikace s programovými radami festivalů (z Hanáckého Slovácka jsou to především obce Dambořice a Krumvíř) o možnostech prezentace zavádky.

Instituce, které tento nemateriální statek navrhují, se jejím zápisem na Seznam nemateriálních statků JMK zavazují, že budou daný stav průběžně monitorovat, aby se případný úpadek tohoto zvyku podařilo zachytit již v začátcích.

3.a Kompetentní subjekty odpovědné za realizaci záchovných opatření.

Uveďte kontakty na instituce, organizace či jednotlivce, kteří budou odpovídat za realizaci záchovných opatření.

<p>Jméno/Název organizace: Viz samostatná příloha</p> <p>Jméno kontaktní osoby: Vložit text.</p> <p>Adresa: Vložit text.</p> <p>Telefon: Vložit text.</p> <p>E-mail: Vložit text.</p> <p>Jiné důležité informace (nepovinné): Vložit text.</p>
<p>4. Zapojení nositelů statku do zachovných opatření.</p>
<p><i>Podíl nositelů statku na jeho uchování a předávání dalším generacím je naprosto klíčový. Zachovná opatření by proto měla vycházet z jejich potřeb a plně je respektovat. Jak byli nositelé statku zapojeni do plánování záchranných opatření a jakým způsobem se budou podílet na jejich realizaci? Uveďte co nejkonkrétnější informace.</i></p>
<p>Výzkum zavádky probíhal v letech 2020-2022. Za tu dobu se navrhovatelé (Josef Šuba z Regionálního muzea v Mikulově a Věra Colledani, do roku 2021 v rámci Regionálního pracoviště, od roku 2022 v rámci Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně) setkali s mnoha přímými účastníky nemateriálního statku. Ve všech sledovaných obcích byl navázán kontakt se zástupci nositelů – a to nejenom s vedením obecních úřadů, ale i s folklorními soubory, se zástupci chasy, rodičů, mužských sborů, místních muzeí a dalšími aktivisty, kteří mají na průběh zavádky neodiskutovatelný vliv. V některých obcích byli navrhovatelé (především V. Colledani) do zavádky zapojeni (Lovčice – úvodní slovo před zahájením tance, Krumvíř – příprava obřadního oděvu, Morkůvky – přímá účastnice zavádění, Kobyly – přímá účastnice zavádění, Želetice – pomoc při organizaci). Obce i mnohá uskupení poskytli fotografický a písemný materiál. Shromáždily se videodokumenty. Obecní úřady poskytly i publikace, které mapují v jejich obcích vývoj tradičních hodů (Krumvíř, Morkůvky, Velké Bílovice, Velké Pavlovice, Kobyly). Navrhovatelé touto spoluprací získali podrobný přehled o současném průběhu navrhovaného materiálního statku a nositelé podporu a případnou odbornou pomoc.</p>
<p>D. Zdůvodnění kandidatury</p>
<p><i>Aby mohl být statek zapsán do Seznamu, musí splňovat definici nemateriálního kulturního dědictví dle bodu 2 Metodického pokynu, a to na základě odpovědi na všechny následující otázky.</i></p>
<p>Celkem maximálně 1200 slov.</p>
<p>1. Jaké sociální (společenské) funkce statek v současnosti plní a jaký(é) kulturní význam(y) má pro své nositele?</p>
<p>Zavádka na Hanáckém Slovácku ve shodě s mezinárodní Úmluvou o zachování nemateriálního kulturního dědictví splňuje podmínky pro zápis na Seznam nemateriálních statků České republiky. Statek poskytuje prostor pro mezigenerační setkávání, stává se významnou kulturní a společenskou akcí v obci, uskutečňovanou pouze jedenkrát v roce. Vzhledem ke své náročnosti a výjimečnosti podporuje vzájemnou spolupráci v komunitě a</p>

zároveň v ní posiluje vzájemné vazby.
2. Jak statek splňuje definici nemateriálního kulturního dědictví dle bodu 2 Metodického pokynu?
Zavádka, jakožto nedílná součást hodovních tradic na Hanáckém Slovácku, je i přes více než 220 let doloženého výskytu stále živá. Neustrnula však ve svém vývoji a přes mnohé nesnáze (světové války, období po sametové revoluci) se stále vyvíjí, přesto respektuje svůj historický základ. Každá generace, která zavádku tančila, v ní zanechala svůj otisk. Pozoruhodné je, že výše uvedené typické určující znaky zůstaly nezměněny, jenom se doplnily a dotvořily tak, aby i v moderním světě oslovily mnohé z nás.
3. Je statek živou a integrální součástí života svých nositelů a společenství, je navázán na jejich přirozené prostředí?
V průběhu konání zavádky se zobrazuje přirozené prostředí komunity, která ji praktikuje. Ne ve všech obcích je její výskyt plynulý a nepřerušovaný (nebereme-li v potaz zákaz konání společenských akcí v průběhu II. světové války, i tak se – dle vzpomínek pamětníků – konaly utajené hody, a právě zavádka se stala v některých obcích symbolem nezdolnosti obyvatel). V mnohých se obnovovala (Boleradice) nebo nově zaváděla (Dražůvky). Všechny tyto aktivity však svědčí o touze moderního člověka navázat na kulturní dědictví regionu.
4. Považují společenství nositelů, skupiny, případně jednotlivci statek za důležitou součást své identity a kulturního dědictví? Jakým způsobem se to projevuje?
Zavádka je pro účastníky nesmírně důležitým aktem. Ač mnozí již neznali důvody konání (a tím je nejenom jakési pomyslné uvedení do společnosti dospělých) poctivě se podílí na dlouhodobé přípravě (nácvič tance a písní, skládání nových textů, příprava tanečního parketu, vícedenní povinnosti při konání tradičních hodů). Definitivní odměnou pro samotné vykonavatele obřadního tance pak byl potlesk přihlížejících. Nové texty písní skládají jednotlivci-bývalí stárci, členové mužského sboru nebo místní "písmáci", ale často jsou i kolektivním dílem, které povětšinou vznikají při posezení u vína. Texty reagují na aktuální dění v obci, humorně charakterizují vlastnosti jednotlivých stárků.
5. Jakým způsobem se statek předává? (Např. v rámci rodiny, mezigeneračně, uvnitř věkové nebo socio-profesní skupiny apod.)
Statek se předává především v rámci rodiny (včetně předávání obřadního lidového oděvu, fedra a dalších rekvizit), stejně jako v rámci komunity. V minulosti, jak bylo označeno výše, v obci organizovali hody jednotlivé skupiny – Sokol, Orel, Omladina, katolická mládež – a na akci se podílela celá tato velká skupina věkově rozdílných příslušníků. V současné době organizují hody např. jednotlivé ročníky (v minulosti v Boleradicích) nebo bývalí i současní členové folklorního souboru (Hanýsek Šakvice, Habřeci Lovčice), nyní např. skupiny věkově si blízkých přátel.

<p>6. Z jakého důvodu je statek obzvláště významný, případně ojedinělý, z pohledu etnologie, sociálně-kulturní antropologie a jiných příbuzných oborů? Proč by měl být statek do seznamu zapsán?</p>
<p>Statek nemá na území České republiky obdoby. Je výrazným identifikačním znakem Hanáckého Slovácka. Zároveň se nositelé statku identifikují s drobnými specifiky provedení zavádky v jejich obci, proto jsou právě tato specifika zachovávána a nedochází k jejich zániku. Ve statku se odráží sociální postavení členů komunity (v minulosti byl místy výsadou bohatších obyvatel obce). Spjoval stejně smýšlející mládež a určoval i její celoroční činnost. Vždyť aby se zavádka mohla uskutečnit, mužská část chasy celoročně společně pracovala na její přípravě (chlapci chodili pomáhat do lesa, aby získali máj, pomáhali při sběru úrody, aby si vydělali na víno apod.) Tyto hodnoty se v současné době modifikují, přesto je dobře doložitelná příslušnost k určité komunitě.</p>
<p>7. Jakým způsobem byli společenství nositelů, skupiny, případně jednotlivci zapojeni do přípravy návrhu na zápis statku do Seznamu? (Můžete uvést termíny jednání či schůzek s nositeli, kdo se jich účastnil, jak probíhaly, zda nositelé vyvíjeli samostatnou iniciativu v souvislosti s návrhem ...)</p>
<p>Při zahájení terénního výzkumu bylo dotazníkovým průzkumem obesláno všech 46 obcí HS. Mnoho obcí odpovědělo obratem a poskytly veškeré informace včetně kontaktů a pozvánek. S ostatními oslovenými byly vedeny telefonní hovory a následovaly i osobní návštěvy. Byl vypracován plán mapování a do něj byli již zapojeni organizátoři nominovaného nemateriálního statku, pamětníci i zástupci chasy – přímí účastníci zavádky. Složitě byly především roky 2020/21, kdy mnohé tradiční hody byly rušeny nebo se konaly s nejrůznějšími omezeními. Velice dobrá zkušenost byla např. s chasou z Velkých Pavlovic, která při jakémkoliv změně ihned navrhovatele informovala. Dále výborně fungovaly zprávy prostřednictvím sociálních sítí. Když se v roce 2022 hody konaly v původním ničím neomezovaném stavu, tak účast všech, a to jak návštěvníků, tak i samotných aktérů, vyslala jasný signál, že zavádka má v průběhu hodů na HS své nezastupitelné místo.</p>
<p>E. Souhlas nositelů se zápisem statku do Seznamu.</p>
<p>1. Svobodný, předem daný a informovaný souhlas nositelů statku s jeho zápisem do seznamu.</p>
<p><i>Podmínkou zápisu je svobodný, předem daný a informovaný souhlas nositelů statku s jeho zápisem do Seznamu. Tento souhlas bude připojen k návrhu jako příloha č. 1. Zde identifikujte skupiny nebo osoby, které souhlas poskytly. Kdo jsou a jaké jsou jejich funkce ve vztahu k navrženému statku? Z jakého důvodu byli vybráni, aby reprezentovali společenství nositelů? Nositelé či jejich skupiny, kteří poskytnou souhlas, musejí odpovídat nositelům/skupinám, kteří byli identifikováni v bodě A.7. Jsou vítány různorodé a</i></p>

<i>individuální projevy souhlasu nositelů, a to v neomezeném množství. Poskytnutý souhlas by měl odrážet strukturu a různorodost společenství nositelů.</i>
Maximálně 250 slov Viz samostatná příloha
F. Přílohy
Příloha č. 1 – svobodný, předem daný a informovaný souhlas nositelů statku s jeho zápisem do seznamu. Souhlas může mít formu prohlášení nebo také videonahrávek.
Příloha č. 2 – deset reprezentativních fotografií v tiskové kvalitě minimálně 300 dpi, včetně prohlášení o vlastnictví licence a udělení souhlasu se zveřejněním. V případě zápisu budou fotografie použity MKČR a NÚLK pro účely veřejné prezentace statku.
Příloha č. 3 – dokumentace statku: podrobný popis, audiovizuální dokumentace apod. včetně udělení souhlasu se zveřejněním takovýchto textových nebo audiovizuálních materiálů a prohlášení o vlastnictví licence.
Příloha č. 4 – mapa, do níž je zakresleno místo či oblast, kde se statek vyskytuje
Příloha č. 5 - písemné vyjádření NÚLK o výsledku předběžného posouzení nominace
Příloha č. 6 - písemný souhlas příslušného orgánu kraje s předložením nominace